

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

1 Λ

2 Λ

3 Σ

4 Σ

5 Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η 1^η παράγραφος του κειμένου 1 εισάγεται στον λόγο με δύο (2) αλληπάλληλα ερωτήματα, τα οποία διαδραματίζουν τον ρόλο θεματικής πρότασης και απαντώνται αμέσως από την αρθρογράφο. Η απάντηση καλύπτει τις λεπτομέρειες της παραγράφου – συμπέρασμα δεν εξάγεται – και περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία (αριθμητικά δεδομένα), αντίστοιχα προς το περιεχόμενο των ερωτημάτων.

Τα ερωτήματα θέτουν το θέμα του κειμένου (*ποιο μέλος του ζευγαριού αποφασίζει ποια εκπομπή θα επιλεγεί για κοινή τηλεθέαση*) στην αρχή και με τρόπο όσο πιο άμεσο και κατανοητό γίνεται, λόγω του απλού λεξιλογίου και της σαφήνειας της έκφρασης. Ο αναγνώστης ωθείται να προβληματιστεί και ίσως να δώσει και τη δική του απάντηση, ωστόσο η αρθρογράφος επιλέγει να προβάλλει το δικό της πληροφοριακό υλικό για να τον ενημερώσει.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Από τα παρακάτω αποσπάσματα του Κειμένου 1 τα δύο πρώτα εκφράζουν βεβαιότητα και το τρίτο πιθανότητα, όπως υποδεικνύουν και οι υπογραμμισμένες λέξεις:

α) Παράλληλα, με τη διάδοση των φορητών συσκευών αναπαραγωγής πολυμέσων αλλά και με την εισαγωγή της ψηφιακής τηλεόρασης και τον πολλαπλασιασμό των καναλιών, οι επιλογές θα είναι ακόμη περισσότερες και οι προτιμήσεις πιο εξατομικευμένες.

β) Ωστόσο, τα διαφορετικά τηλεοπτικά γούστα δεν είναι ένδειξη δυσαρμονίας σε μια οικογένεια. Δηλαδή ο χρόνος που ξοδεύουν τα μέλη μιας οικογένειας βλέποντας τηλεόραση μαζί δεν είναι αξιόπιστος δείκτης του βάθους των ανθρώπινων σχέσεων.

γ) Οι μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις και ο διαγωνισμός τραγουδιού της Eurovision είναι ίσως οι τελευταίοι κρίκοι που μας ενώνουν μπροστά στο γυαλί.

Μετατροπή των αποσπασμάτων:

α) Παράλληλα, με τη διάδοση των φορητών συσκευών αναπαραγωγής πολυμέσων αλλά και με την εισαγωγή της ψηφιακής τηλεόρασης και τον πολλαπλασιασμό των καναλιών, οι επιλογές κατ' ανάγκη θα είναι ακόμη περισσότερες και οι προτιμήσεις σίγουρα πιο εξατομικευμένες. → αναγκαιότητα

β) Ωστόσο, τα διαφορετικά τηλεοπτικά γούστα δεν είναι πάντοτε ένδειξη δυσαρμονίας σε μια οικογένεια. Δηλαδή ο χρόνος που ξοδεύουν τα μέλη μιας οικογένειας βλέποντας τηλεόραση μαζί πιθανόν να μην είναι, σε κάθε περίπτωση, αξιόπιστος δείκτης του βάθους των ανθρώπινων σχέσεων . → πιθανότητα

γ) Οι μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις και ο διαγωνισμός τραγουδιού της Eurovision είναι οι τελευταίοι κρίκοι που μας ενώνουν μπροστά στο γυαλί. → βεβαιότητα

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οι κάτοικοι της Σύμης αποκτούν για πρώτη φορά την εμπειρία του ηλεκτρικού φωτός, σύμφωνα με το Κείμενο 2, όταν ηλεκτροφωτίζεται η αγορά και τα κεντρικά σπίτια του νησιού τους. Η πρωτόγνωρη αυτή εμπειρία προφανώς επιδρά στον ψυχισμό τους:

- πρώτα εντυπωσιάζονται και δεν έχουν τι να πουν («Ααα... άφωνοι»: αξιοπρόσεκτοι οι κειμενικοί δείκτες της μετοχής και του επιθέτου «εντυπωσιασμένοι», «άφωνοι»)
- έπειτα επαναλαμβάνουν τη λέξη του ηλεκτροφωτισμού, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τη διάσταση και τη σημασία του γεγονότος («Μετά του εξαιρετικού γεγονότος»: επανάληψη για έμφαση) ·
- τέλος, μετατρέπουν την κατάσταση σε γιορτή, μετακινούμενοι χαρούμενα από τα μαγαζιά στα σπίτια που ηλεκτροφωτίστηκαν και δεχόμενοι κεράσματα («Έπειτα άρχισαν να κινούνται ... ένα πανηγύρι»).

Επιπλέον, η μικρή ηρωίδα του αποσπάσματος αφενός εκλαμβάνει την εναλλαγή του (δυνατού) ηλεκτρικού φωτός και της σκιάς σαν παιχνίδι και γυρίζει γύρω από τον φανοστάτη («Η Μαρία δεν ακολούθησε ... χτυπούσε με δύναμη») και αφετέρου συνειδητοποιεί και αυτή, παρά το γεγονός ότι είναι μικρό παιδάκι, ότι συμμετέχει σε ένα σημαντικό γεγονός με ιστορική σημασία για το νησί τους («Καταλάβαινε ότι ζούσε ... ιστορική στιγμή»). Αξιοπρόσεκτο στο σημείο αυτό είναι το εκφραστικό σχήμα της παρομοίωσης («όπως η γάτα προσπαθεί να πιάσει την ουρά της») και οι ονοματικές και επιρρηματικές εκφράσεις της περιγραφής («τρελούς κύκλους», «με δύναμη»).

Κοντολογίς, η αντίδραση των κατοίκων της Σύμης στον ηλεκτροφωτισμό είναι τρόμος και θαυμασμός ταυτόχρονα, όπως αισθάνθηκε η γριούλα στο τέλος του αποσπάσματος («Μάνα, τρελαίνουν ... ταυτόχρονα»).

Η αιτία για την αντίδραση αυτή δίνεται από το ίδιο το κείμενο, στην αρχή του αποσπάσματος, όταν γίνεται λόγος για το αρχέγονο σκότος, που φοβίζει τους αδύναμους ανθρώπους εδώ και εκατομμύρια χρόνια, μέχρι που έρχεται το φως – από την πρωτόγονη φωτιά μέχρι τον ηλεκτροφωτισμό – και καταυγάζει τις σκιές («Η ομιλία τελείωσε ... των ανθρώπινων ομάδων»). Η παράγραφος αυτή μπορεί να ερμηνευτεί αντιστικτικά προς τα επόμενα και να αιτιολογήσει γιατί ο ηλεκτροφωτισμός φέρνει χαρά και γίνεται πανηγύρι και γιορτή. Ωστόσο οι μαθητές / οι μαθήτριες μπορούν να δώσουν όποια απάντηση οι ίδιοι / οι ίδιες επιθυμούν, ανάλογα με τον παραστατικό κύκλο και τα βιώματά τους.